

АКТ
ЛІСОПАТОЛОГІЧНОГО ОБСТЕЖЕННЯ
ЛІСОВИХ НАСАДЖЕНЬ ПО
СОСНІВСЬКОМУ НАДЛІСНИЦТВУ
ФІЛІЇ "ПОЛІСЬКИЙ ЛІСОВИЙ ОФІС"
ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО
ПІДПРИЄМСТВА "ЛІСИ УКРАЇНИ",
НА ДОЦІЛЬНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ В НИХ
СУЦІЛЬНИХ САНІТАРНИХ РУБОК

«12» 12 2025

с-ще Соснове Рівненського району
Рівненської області

На пропозицію Соснівського надлісництва, Філії "Поліський лісовий офіс", ДП "Ліси України" (далі - надлісництва) лист №14485/34.4.1-2025 від 09.12.2025 року, згідно з наказом №1156/34.4.1 від 30.06.2025 «про створення комісії на предмет обстеження деревостанів, в яких плануються провести рубки формування і оздоровлення лісів, інші рубки та роботи, пов'язані і не пов'язані з веденням лісового господарства по філії "Поліський лісовий офіс" Соснівського надлісництва.», для проведення обстеження насаджень на доцільність призначення суцільних санітарних рубок (далі – ССР) та згідно «Санітарних правилах в лісах України», затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 р. № 555, (далі - СПЛУ) нами, комісією в складі: начальника відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Володимира КАСЯНЧУКА, провідного інженера-лісопатолога сектору моніторингу стану лісових насаджень філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист» Руслана МАЦЕЛИКА, помічника начальника Соснівського надлісництва Володимира ГРИЦЮКА, провідного інженера охорони та захисту лісу філії "Поліський лісовий офіс", ДП "Ліси України" Юрія ВЛАСЮКА, провідного інженера лісового господарства філії "Поліський лісовий офіс", ДП "Ліси України" Василя КОТА та посадових осіб лісництв Соснівського надлісництва: лісничого Стрийського лісництва Олега БАНАЦЬКОГО, лісничого Листвинського лісництва Василя ЮРЧИКА, в.о., лісничого Щекичинського лісництва Юрія БАБАКА, лісничого Жовтневого лісництва Олександра ДЖУСА, міського голови Березнівської міської ради Руслана ПИЛИПЧУКА, селищного голови Соснівської селищної ради Миколи КОТА, міського голови Корецької міської ради Людмили ДМИТРУК, було проведено лісопатологічне обстеження лісових насаджень надлісництва, на предмет призначення в них ССР у відповідності до пункту 30 СПЛУ, на 2026 рік.

Примітка:

- Коротка таксаційна характеристика вказана згідно матеріалів базового лісовпорядкування;
- 2019 року за станом на 01.01.2020 року по ДП "Соснівський лісгосп";
- У відповідності до п. 5 абзац 10 СПЛУ, повідомлення про появу ознак погіршення санітарного стану лісових насаджень представлено.

- Пробні площі в обстежених насадженнях закладались по всій площі запланованих рубань шляхом перелікової таксації (площа пробної площі відповідає фактичній площі лісосіки).
- лісопатологічне обстеження, проводилося спеціалістами філії “Рівнелісозахист” ДСЛП “Київлісозахист” 10-19.12.2025 року;

Таксаційна характеристика насаджень по надлісництву, наведена в таблиці нижче, та площа ділянки, яка потребує рубки в графі № 5.

Лісництво	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Площа рубки, гектарів	Коротка таксаційна характеристика									Причини ослаблення деревостану	Підвищення рубки, % (відсоток від загального запасу деревини на пробній площі)	Лісогосподарські заходи, що проводяться на ділянках (за ревізійний період)
					склад насаджень	вік, років	повнота	тип лісорослинних умов	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметри	запас деревостану, куб. метрів на 1	категорія цінності			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	17	18	18
Жовтневе	27	20	0.7	0.7	9С31ДЗ	70	0.70	СЗГДС	1	25	36	370	4	стовбурові шкідники, опельок осиний, вітровал, бурелом	51	ВСР-2024 р
Жовтневе	28	7	0.4	0.4	10С3	56	0.70	ВЗДС	1	21	24	300	ОЗД(4)	стовбурові шкідники, опельок осиний, вітровал, бурелом	38	ПРХ-2025 р
Жовтневе	28	23(1)	3.2	1.0	9С31ДЗ	55	0.70	ВЗДС	1	20	24	250	4	вожево-мшачік раки, стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	30	ВСР-2025 р ВСР-2024 р
Разом				2.1												
Стрийське	4	8(2)	3.3	1.0	10С3-ДЗ-БП-ВЛЧ	54	0.60	ВЗДС	1	21	28	260	4	стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	24	ВСР-2025 р
Стрийське	14	14(3)	4.0	0.6	9С31БП	47	0.70	ВЗДС	2	16	20	200	4	стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	42	ВСР-2023 р
Стрийське	14	14(4)	4.0	0.4	9С31БП	47	0.70	ВЗДС	2	16	20	200	4	стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	43	ВСР-2023 р
Стрийське	26	55(4)	3.3	1.0	8С32БП	53	0.80	ВЗДС	2	17	24	230	4	стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	48	ВСР-2022 р
Стрийське	67	28(2)	3.0	1.0	10С3-БП	50	0.70	ВЗДС	1	18	22	240	4	стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	36	ВСР-2025 р ПРХ-2023 р
Стрийське	76	16(1)	3.7	0.4	6ВЛЧЗБП1СЗ	44	0.60	СЗГДС	2	17	18	150	4	стовбурові шкідники, опельок осиний, вітровал, бурелом	61	
Разом				4.4												
Шекичинське	6	8	0.6	0.6	ШЕКИЧИНСЬКЕ ПЛОЩА 8	75		ВЗДС	1	24	28	110	4	стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	32	
Шекичинське	42	72	0.9	0.9	ШЕКИЧИНСЬКЕ ПЛОЩА 42	75		ВЗДС	2	27	32	95	4	стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	31	
Шекичинське	5	1(5)	10.3	0.7	6С33ОС1БП	50	0.60	ВЗДС	1А	23	28	260	4	стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	26	ВСР-2022 р
Разом				2.2												
Листвинське	9	1(3)	20.0	1.0	6С3(73)1БПЗС3(53)	73	0.70	ВЗДС	1	24	32	290	4	стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	34	ВСР-2022 р ВСР-2024 р
Листвинське	53	11(2)	4.3	0.9	5С34БП1ВЛЧ	60	0.70	ВЗДС	1	21	22	210	ОЗД(3)	стовбурові шкідники, опельок осиний, вітровал, бурелом	67	
Разом				1.9												
ВСЬОГО				10.6												

Натурні таксаційні показники згідно матеріалів відводу не співпадають з матеріалами базового лісовпорядкування. В період з 2020 по 2025 рр., неодноразово в насадженнях проводились вибіркові санітарні рубки та прохідні рубки догляду, за рахунок чого спостерігається низька фактична повнота та розходження таксаційних показників.

Листвинське	53	11(2)	4.3	0.9	5С34БП1ВЛЧ	60	0.70	ВЗДС	1	21	22	210	ОЗД(3)	стовбурові шкідники, опельок осиний, вітровал, бурелом	67	
-------------	----	-------	-----	-----	------------	----	------	------	---	----	----	-----	--------	--	----	--

В насадженні наведеному вище, натурні таксаційні показники згідно матеріалів відводу не співпадають з матеріалами базового лісовпорядкування (по складу насадження, середній висоті, діаметру, повноті та запасу деревини). Акт виявлення розбіжності по матеріалах лісовпорядкування представлено.

Лісопатологічна характеристика:

Основною причиною всихання хвойних насаджень є ураження стовбуровими шкідниками. В насадженнях, до складу яких входить сосна звичайна, наявні: дуже ослаблені (III – категорія стану), всихаючі (IV - категорія

стану) та сухостійні (V - категорія стану) дерева, уражені та відпрацьовані стовбуровими шкідниками.

У зоні товстої кори (нижня частина стовбура) виявлені типові пошкодження (при відлущенні відмерлої кори, чітко видно ознаки життєдіяльності стовбурових шкідників, а саме маточні та личинкові ходи, шлюбні камери, льотні отвори, а також продукти життєдіяльності, тощо), які наносить шкідник під час заселення імаго та живлення личинок шести зубчастого короїда-стенографа *ips sexdentatus* (поверхня стовбура в районі поселення зайнята ходами повністю).

На лісовій підстилці відмічено наявність опалих пагонів з ознаками заселення сосновими лубоїдами з родини *Tomicus* (представники - малий сосновий лубоїд *Tomicus minor* та великий сосновий лубоїд *Tomicus piniperda*). Опалі пагони світло зеленого або жовтуватого кольору; мають характерні місця занурення дорослих особин до гілок. Крім цього, у нижній частині стовбура деревостанів V та VI категорій санітарного стану відмічено типові пошкодження тканин стовбура, які наносять ксилофаги з групи деструкторів - Вусачі *Gerambycidae* та Златки *Buprestidae*.

В обстежених насадженнях, спостерігається наявність дерев (осики, берези повислої та сосни звичайної) із плодовими тілами на висоті від 2,5 до 6,0 м. Частина дерев перестійна та вражена несправжнім трутовиком (*Phellinus robustus*), *Inopotus dryophilus* (Bekr.) Murr. *сосною губкою* *Phellinus pinii*, *справжнім трутовиком* (березова губка) *Fomes fomentarius*. Хвороби викликають строкату гниль стовбура. Характер ураження – поодинокий.

Додатково оцінюючі (окомірно у відсотках) стан крон, процеси їхнього відновлення та стан стовбурів, за часткою сухих гілок та опалих пагонів, можна сказати про ймовірне заселення стовбуровими шкідниками дерев III - категорії санітарного стану.

Є ураження насаджень, опеньком осіннім, викликаючі кореневу гниль, яка поступово розширюється осередками, призводить до всихання дерев, їхньої загибелі та гниття деревини. Характерні ураження м'якої некротичної тканини біля коренів, білий міцелій під корою, темні ризоморфи (струноподібні утворення) в ґрунті та плодоношення на уражених місцях.

У відповідності до п. 17 СПЛУ, під час відбору свіжозаселених стовбуровими шкідниками дерев для рубки, враховується загальний стан таких дерев... Свіжозаселені комахами-камбіофагами дерева підлягають першочерговому вилученню із деревостанів.

В ході лісопатологічного обстеження спостерігається, що насадження є поодинокі пошкодженні в наслідок - стихійного лиха (сильних поривчастих вітрів, вітровалу та бурелому), що пройшли на території Соснівського надлісництва, в 2024-2025 роках. Характер ураження – поодинокий.

Вітровалом та буреломом пошкодженні як хвойні так і листяні породи.

В насадженнях, що обстежуються спостерігається наявність дерев різних порід зі зламаними навіпіл стовбурами і обламаними кронами (з відхиленням стовбура більш ніж на 30 градусів від вертикальної осі) та хмизу за рахунок чого створюється велика захаращеність.

Також відмічається, що в значній кількості наявні дерева які не відносяться до жодної з категорій технічної придатності, тобто в насадженнях накопичується неліквідна деревина.

Виявлено пошкоджене насадження внаслідок ураження лісовою пожежею в минулих роках (Акт про пожежу на час обстеження не представлено). Насадження першочергово потребують поліпшення санітарного стану так, як є осередками розмноження стовбурових шкідників.

За результатами обстеження встановлено, що насадження пошкоджені стійкою низовою пожежею (знищений живий та мертвий надґрунтовий покрив, поверхнева коренева система та кора деревостанів, повністю або частково знищений підріст та підлісок). Деревина має ознаки відмирання камбіального шару (камбій – шар живих клітин, розташований між корою та деревиною стовбура).

Висота нагару стовбура під час стійкої низової пожежі сягала зони перехідної та тонкої кори, що викликало пошкодження камбіального шару та призвело до внутрішнього порушення метаболізму. Горіння лісової підстилки протягом тривалого періоду стійкої низової пожежі викликало негативний вплив на кореневу систему соснових насаджень, що призвело до порушення метаболізму та погіршення живлення внаслідок обгорання поверхневої кореневої системи. Кореневі лапи та кореневі шийки дерев з ознаками обпалу переважно більше $\frac{3}{4}$ периметра стовбура, висота нагару сягає від 0,5 до 3,5 м.

В листяних насадженнях вільхи та берези, відмічається що дерева IV-VI категорій санітарного стану мають ознаки заселення та відпрацювання ксилофагами з родин Вусачів *Gerambycidae* та Златок *Buprestidae* (під корою присутні типові личинкові ходи, на стовбурі - вилітні отвори імаго). Гниття деревини починається з периферії, поширюється в серцевинну частину.

Під час обстеження було оглянуто кореневу систему дерев осики, берези та вільхи та встановлено, що дерева уражені комлевою гниллю, внаслідок чого камбій в зоні тонкої кори темно-бурого кольору, а заболонь частково вкрита плямами поперечної гнилі. В результаті дерева пускають водяні пагони та суховершинять.

Висновки та пропозиції:

1. Лісопатологічне обстеження насаджень проведено по надлісництву, у деревостанах, в яких було встановлено, що повнота даних насаджень після умовної рубки призведе до зменшення повноти насаджень згідно встановленого показника у відповідності пункту 27 абзац 2, СПЛУ насадження потребують ССР.

2. Для наведення належного санітарного стану лісів, збереження стійкості насаджень, запобігання розвитку патологічних процесів, зменшення шкоди у лісах надлісництва, що завдається стихійними лихами, шкідниками, хворобами, з метою оздоровлення насаджень у максимально стислі строки, за умови недопущення негативного впливу на навколишнє природне середовище, рекомендовано провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів, на площі – **10,6** гектара, а саме: ССР на площі – **10,6** гектара. Рубки необхідно провести протягом 2026 року.

3. З метою обмеження негативного впливу на стан лісів та їх відтворення на кожну ділянку до початку рубки скласти карту технологічного процесу розроблення лісосік, яка з урахуванням конкретних умов повинна відображати природоохоронні (запобігання ерозії ґрунтів, збереження підросту тощо.), лісівничі та організаційні вимоги.

4. В осередках стовбурових шкідників, стовбурних гнилей та вітровалу, бурелому проводити рубки згідно термінів та норм передбачених СПЛУ,

заготовлену деревину вивозити в максимально стислі терміни, а за неможливості термінового вивезення корувати, лісосічні залишки утилізувати.

5. На зрубках провести лісокультурні заходи згідно типу лісорослинних умов, з дотриманням «Правил відтворення лісів» затверджених постановою КМУ від 01.03.2007 р. №303. В осередках комплексу стовбурових шкідників створити лісові культури, які запобігатимуть подальшому їх розповсюдженню, тобто виросування біологічно стійких насаджень.

6. Лісовій охороні Соснівського надлісництва, вести постійний лісопатологічний моніторинг за санітарним станом насаджень, своєчасно виявляти осередки прояву і поширення шкідників та хвороб, і в першу чергу під час проведення ССР, вживати додаткові заходи до запобігання їх поширенню та зростанню чисельності.

7. При проведенні рубок на лісосіках ССР, дотримуватись п. 27, СПЛУ та Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», Відомості Верховної Ради, 2017, № 29, ст. 315.

8. Спеціалістам Соснівського надлісництва вести постійний нагляд за суміжними насадженнями, при виявленні появи осередків шкідників та хвороб лісу, в найкоротші терміни проектувати проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів.

9. Спеціалістам надлісництва, при виявленні червоно книжних рослин та тварин, діяти згідно чинного законодавства.

До акту додаються додатки:

- зведена відомість насаджень, що потребують ССР (додаток №6 до СПЛУ);
- зведена відомість пробних площ, закладених у насадження, що потребують ССР (додаток №6 до СПЛУ);
- плани лісових насаджень, що потребують ССР, з нанесеною на них схемою пробних площ (площа пробної площі, відповідає фактичній площі лісосіки);

Акт складено в 4-х примірниках.

- 1-й: філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист»;
- 2-й: Соснівському надлісництву;
- 3-й: Північно-Західному міжрегіональному управлінню лісового та мисливського господарства;
- 4-й: філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України";

Акт підписали:

Начальник відділу
мисливського господарства,
охорони та захисту лісів Північно-Західного
міжрегіонального управління
лісового та мисливського господарства

Володимир КАСЯНЧУК

Провідний інженер-лісопатолог
сектору моніторингу
стану лісових насаджень
Філії «Рівнелісозахист»
ДСЛП «Київлісозахист»

Руслан МАЦЕЛИК

Помічник начальника
Соснівського надлісництва

Володимир ГРИЦЮК

Провідний інженер лісового
та мисливського господарства
філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України"

Василь КОТ

Провідний інженер охорони
та захисту лісу філії "Поліський лісовий офіс"
ДП "Ліси України"

Лісничий Стрийського лісництва

Юрій ВЛАСЮК

Лісничий Листвинського лісництва

Олег БАНАЦЬКИЙ

Лісничий Жовтневого лісництва

Василь ЮРЧИК

В.о. лісничого Щекичинського лісництва

Олександр ДЖУС

Юрій БАБАК

Березнівський міський голова

Іван ПИЛИПЧУК

Соснівський селищний голова

Микола КОТ

Корецький міський голова

Людмила ДМИТРУК

